

RYNEK PRACY W POLSCE W 2015 ROKU

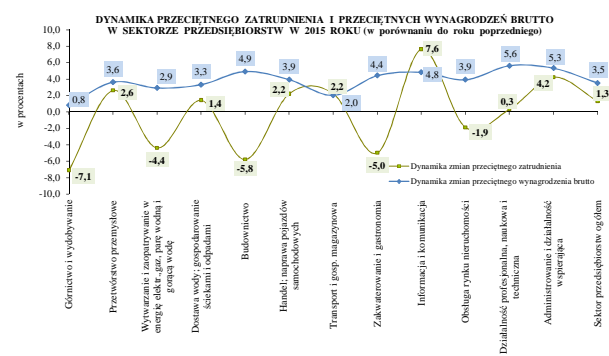
OGÓLNA SYTUACJA W KRAJU ¹

W roku 2015 r. **produkt krajowy brutto, według wstępnego szacunku GUS, zwiększył się realnie o 3,6% w skali roku**. Oznacza to, że tempo wzrostu gospodarczego w Polsce było nieco szybsze niż przed rokiem, kiedy to PKB zwiększył się o 3,3%. **Głównym czynnikiem wzrostu był podobnie jak w poprzednich latach popyt krajowy**, który wzrósł o 3,4% (rok wcześniej wzrost wyniósł 4,9%). Spożycie ogółem było wyższe niż przed rokiem o 3,2%, w tym w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 3,1%. **Stopa inwestycji wyniosła 20,2% wobec 19,6% w 2014 r.**

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2015 r. wzrosła o 4,8%, przy wzroście o 4,1% rok wcześniej. W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja zwiększyła się o 4,9% wobec wzrostu o 3,3% w 2014 r. **Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, wzrosła w 2015 r. o 3,3%**

Według wstępnego szacunku GUS w 2015 roku **liczba pracujących w gospodarce narodowej wzrosła w 2015 roku o 2,0% do 14 850 tys. osób**. Wzrost liczebności pracujących zanotowano trzeci rok z rzędu, przy czym w 2015 r. był on nieco słabszy niż w 2014 r., kiedy to wyniósł 2,2%.

Z kolei **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5 601,6 tys. osób, a więc było o 1,3% wyższe niż przed rokiem** (wobec wzrostu o 0,6% w 2014 r.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w sekcji informacja i komunikacja (o 7,6%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,2%). Utrzymał się natomiast spadek zatrudnienia w górnictwie i wydobywaniu (o 7,1%), budownictwie (o 5,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,4%) oraz spadło zatrudnienie w obsłudze nieruchomości (o 1,9%).

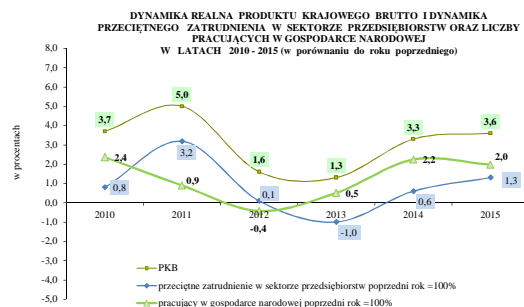

(o 4,9%). Siła nabywczą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. była o 4,5% wyższa niż rok wcześniej (w 2014 r. wzrost wyniósł o 3,7%).

Wynagrodzenie minimalne wynosiło w 2015 r. 1 750 zł., (w 2014 r. było to 1680 zł).

W 2015 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 8 879,4 tys. osób i była o 9,1 tys. osób wyższa niż rok wcześniej (wzrost o 0,1%).

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w 2015 r. 2 049,25 zł** i była o 2,9% wyższa niż rok wcześniej, przy czym siła nabywczą tych świadczeń wzrosła o 3,5%. Z kolei przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 1 179,52 zł** i była o 3,0% wyższa niż w 2014 r., a siła nabywczą tych świadczeń wzrosła o 3,6%.

¹ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju w 2015 r., GUS, Warszawa styczeń 2016 r.

ZMIANY DEMOGRAFICZNE - prognozy 2,3

Wstępne dane GUS wskazują na dalszy spadek liczby ludności Polski. **W końcu 2015 r. liczba ludności wyniosła 38 446 tys. osób i była o 33 tys. niższa niż w końcu 2014 r.** Różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów była ujemna, co oznacza wystąpienie ubytku naturalnego.

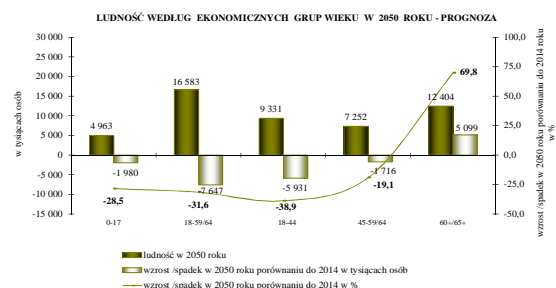
Istotny wpływ na procesy demograficzne ma liczba urodzeń - **niska ich liczba nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Od 1989 r. utrzymuje się w Polsce okres depresji urodzeniowej.** W 2014 r. współczynnik dzietności⁴ wynosił 1,29, tj. na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypadało tylko 129 urodzonych dzieci (w miastach 122, na wsi 139). Zaznaczenia wymaga, że najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, gdy w danym roku na 100 kobiet w wieku 15-49 lat przypada średnio 210-215 urodzonych dzieci.

Równocześnie obserwuje się w Polsce nieprzerwany **wzrost średniej długości życia.** W 2014 r. przeciętne trwanie życia wynosiło 73,8 lat dla mężczyzn i 81,6 lat dla kobiet. W stosunku do początku lat 90-tych XX wieku wydłużyło się trwanie życia zarówno mężczyzn jak i kobiet, ale mimo to, w Polsce występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn.

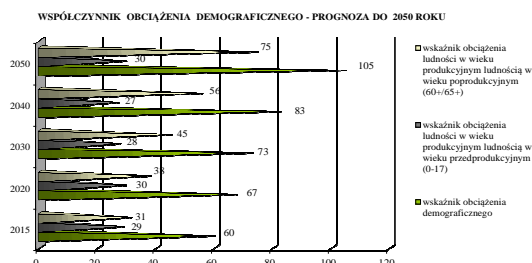
W 2014 r. mediana wieku mieszkańców Polski wynosiła 39,4 lat podczas, gdy w 2000 r. wynosiła 35,4 lat.⁵ Wskaźnik ten dla kobiet wynosił 41,2 lat wobec 37,8 lat dla mężczyzn. W 2014 r., w zestawieniu z rokiem 2000 odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, zgodnie z nazewnictwem stosowanym przez GUS, zmniejszył się z 24,4% do 18,0%. Równocześnie nastąpił wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym do 63,0% i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (z 14,8% do 19,0%).

Niski poziom dzietności i towarzyszący mu proces wydłużania się trwania życia w przyszłości będą powodować zmniejszanie podaży siły roboczej na rynku pracy oraz wzrost liczby i odsetka ludzi w starszym wieku.

Zgodnie z wynikami, sporządzonej przez Główny Urząd Statystyczny, prognozy ludności Polski na lata 2014-2050⁶ **liczba ludności Polski będzie się systematycznie zmniejszać - w 2035 r. wyniesie 36,5 mln, a w 2050 r. niespełna 34 mln.** Oznacza to, że liczba ludności w końcu prognozowanego okresu będzie w porównaniu z 2014 r. mniejsza o 11,8% (tj. o 4,5 mln osób). Do końca horyzontu prognozy **utrzyma się ujemny przyrost naturalny** (różnica między liczbą urodzeń i zgonów). Przewiduje się, że liczba urodzeń będzie systematycznie się zmniejszać osiągając w 2050 r. wielkość o prawie 30% niższą niż w wyjściowym roku prognozy. W okresie objętym prognozą **przeciętne trwanie życia będzie nadal wydłużało się** - mężczyźni będą żyli przeciętnie 82,1 lat, zaś kobiety 87,5 lat, a ponadto w sposób istotny zmniejszy się różnica w przeciętnym trwaniu życia mężczyzn i kobiet, co oznacza mniejszą nadumieralność mężczyzn.

Coraz bardziej widoczny będzie proces starzenia się - **mediana wieku populacji wzrośnie z 39,1 lat w 2013 r. do 52,5 roku w 2050 r.** Zmiany w liczbie ludności przełożą się na wysoki **wzrost współczynnika obciążenia demograficznego⁷, który zwiększy się z 58 osób w 2013 r. do 105 osób w 2050 r.** Podkreślić należy, że **wzrośnie również współczynnik potencjalnej opieki nad rodzicami⁸ - z 8 osób do 38 osób.**

² Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju w 2015 r., GUS, Warszawa styczeń 2016 r.

³ Informacja o sytuacji społeczno – gospodarczej kraju w 2014 r., GUS, Warszawa 26 stycznia 2015 r.

⁴ Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2015, GUS, Warszawa

⁵ Rocznik Demograficzny 2015, GUS, Warszawa

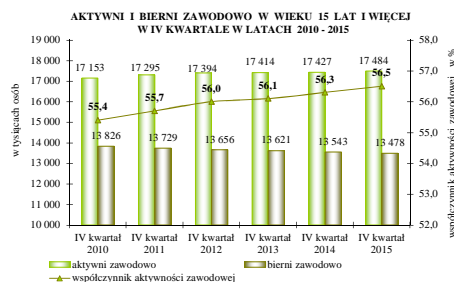
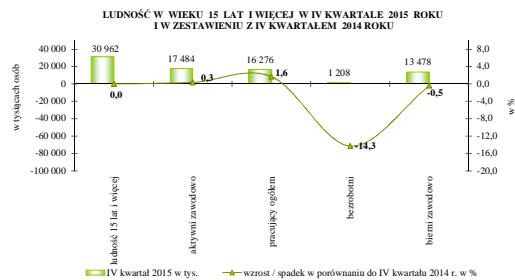
⁶ Prognoza ludności Polski na lata 2014-2050, GUS, Warszawa 2014

⁷ Całkowity współczynnik obciążenia demograficznego oznacza liczbę dzieci (0-14 lat) i starszych (65 lat i więcej) przypadającą na 100 osób w wieku 15-64 lat.

⁸ Współczynnik opieki nad rodzicami wskazuje liczbę osób w wieku 85 i więcej lat przypadającą na 100 osób w wieku 50 – 64 lata.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI POLSKI (BAEL)⁹

W IV kwartale 2015 r. liczba ludności Polski w wieku 15 lat i więcej (31 mln) zmniejszyła się o 8 tys. osób. **Populacja aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2015 r. liczyła 17 484 tys. osób i była o 57 tys. osób wyższa niż rok wcześniej (tj. o 0,3%). Z kolei liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 65 tys. (0,5%) do 13 478 tys. osób.**

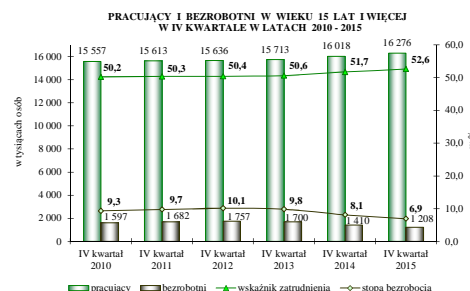

Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w ostatnim roku wzrósł o 0,2 p. p. do 56,5% (rok wcześniej wzrost wyniósł również 0,2 p. p.). Nieco wyższy był wzrost **współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata), który w IV kwartale 2015 r. wyniósł 68,5%** wobec 68,2% w IV kwartale 2014 r.

Wciąż wysoki poziom bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury lub renty, ew. świadczenia przedemerytalne ciągle licznej grupy osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. **Najważniejszymi powodami bierności zawodowej w IV kwartale 2015 r. były: emerytura wskaziwana przez niemal połowę biernych zawodowo oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji, które wskazał co piąty bierny zawodowo Polak.** Istotne powody bierności stanowiły również choroba i niesprawność wskaziwana przez 13,5% biernych zawodowo i obowiązki rodzinne oraz związane z prowadzeniem domu – 12,4% biernych.

Wciąż wysoki poziom bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury lub renty, ew. świadczenia przedemerytalne ciągle licznej grupy osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń.

Zgodnie z wynikami BAEL w IV kwartale 2015 r. **liczba pracujących w wieku 15 lat i więcej ukształtowała się na poziomie 16 276 tys. osób.** W porównaniu do analogicznego okresu 2014 r. pracowało o 258 tys. osób więcej, czyli wzrost wyniósł 1,6%. Z liczby pracujących wg BAEL w IV kwartale 2015 r. **902 tys. osób pracowało w więcej niż jednym miejscu pracy**, a 290 tys. osób poszukiwało innej pracy niż wykonywana, w tym 165 tys. osób chciało zmienić pracę z powodu warunków finansowych, a 14 tys. osób z obawy przed utratą obecnej pracy.

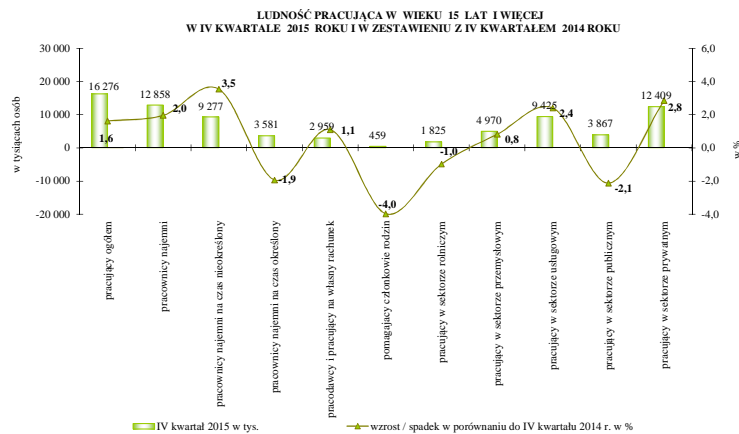
W IV kwartale 2015 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej wyniósł 52,6% wobec 51,7% rok wcześniej, co oznacza wzrost o 0,9 punktu procentowego. **Dla osób w wieku produkcyjnym wg Eurostat (15-64 lata) wskaźnik zatrudnienia wyniósł 63,7% wobec 62,6% w IV kwartale 2014 r.** – wzrost o 1,1 p. p.

Przy wzroście liczby pracujących zanotowany został spadek liczby bezrobotnych z 1 410 tys. osób w IV kwartale 2014 r. do 1 208 tys. osób w IV kwartale 2015 r. Udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej (stopa bezrobocia według BAEL) wyniósł 6,9% wobec 8,1% rok wcześniej.

⁹ Aktywność ekonomiczna ludności Polski I kwartał 2015, GUS, Warszawa 2015

Kwartalna informacja o rynku pracy, GUS, Warszawa, 23.02.2016

Dane za IV kwartał 2015 r. mają charakter danych wstępnych z uwagi na opóźnienia w opracowaniu przez GUS bieżących danych demograficznych za 2015 r. koniecznych do przygotowania aktualnego bilansu ludności będącego podstawą opracowania wag do uogólniania wyników z próby BAEL. Dlatego też, zgodnie z informacją publikowaną przez GUS, dane z BAEL za III i IV kwartał 2015 r. mogą ulec zmianie.

Podobnie, jak przed rokiem wzrost liczby pracujących w IV kwartale 2015 r. nastąpił dzięki znaczącemu wzrostowi liczby pracowników najemnych (o 246 tys. osób) oraz pracodawców i pracujących na własny rachunek (o 32 tys. osób), przy spadku liczby pomagających członków rodzin (o 19 tys.).

Biorąc pod uwagę sektory własności, wzrost o 343 tys. osób odnotowano w sektorze prywatnym, natomiast w publicznym wystąpił spadek o 84 tys. osób.

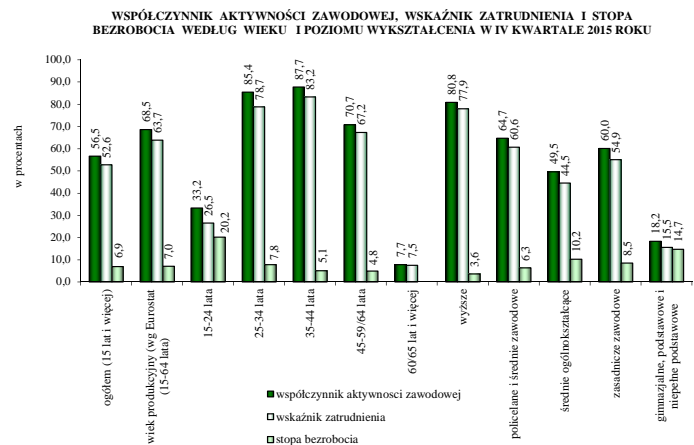
Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej wg BAEL w IV kwartale 2015 r.:

- 12 858 tys. osób pracowało najemnie, tj. 79% pracujących;
- 2 959 tys. osób to pracodawcy i pracujący na własny rachunek, tj. 18,2% pracujących;
- 459 tys. osób pracujących to pomagający członkowie rodzin, tj. 2,8% pracujących;
- 1 825 tys. osób pracowało w sektorze rolniczym, tj. 11,2% pracujących;
- 4 970 tys. osób pracowało w sektorze przemysłowym, tj. 30,5% pracujących;
- 9 425 tys. osób pracowało w sektorze usługowym, tj. 57,9% pracujących;
- 3 867 tys. osób pracowało w sektorze publicznym, tj. 23,8% pracujących;
- 12 409 tys. osób pracowało w sektorze prywatnym, tj. 76,2% pracujących.

Warto dodać, że w IV kwartale 2015 r. w liczbie pracowników najemnych na podstawie umowy na czas określony pracowało 3 581 tys. osób, co oznacza, że **umowy czasowe miało 27,9% pracowników najemnych wobec 29% przed rokiem.**

Wskaźniki obrazujące kształtowanie się aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia są silnie skorelowane z wiekiem, ale również z poziomem wykształcenia. Najkorzystniejsze wartości przyjmują dla osób z wykształceniem wyższym i w miarę obniżania poziomu wykształcenia wskaźniki są coraz słabsze, choć zaznaczyć należy, że w lepszej sytuacji są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym niż średnim ogólnokształcącym.

Stosunkowo **niska pozostaje aktywność zawodowa młodzieży (33,2%) oraz starszych (60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni) 7,7%**. Dla tych kategorii wiekowych również niski pozostaje wskaźnik zatrudnienia – odpowiednio 26,5% i 7,5% w IV kwartale 2015 r. W Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach UE, **najwyższa stopa bezrobocia dotyczy osób młodych – 20,2% wobec 4,8% dla osób w wieku 45 lat i więcej.**

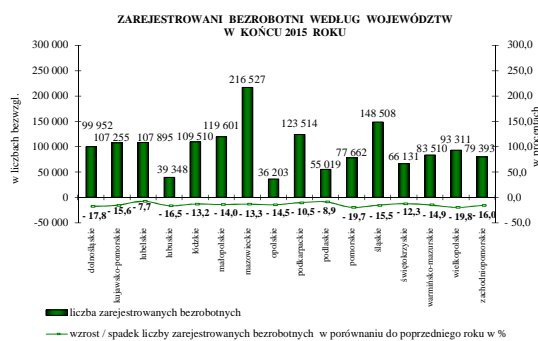
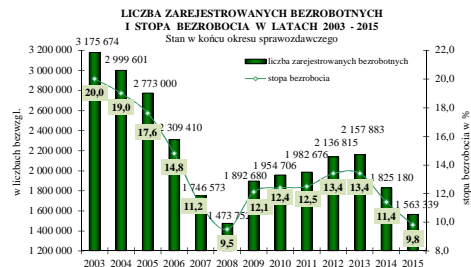

Wciąż **najkorzystniejsze wartości wszystkich ww. wskaźników dotyczą osób najlepiej wykształconych.** Tylko co piąta osoba z wykształceniem wyższym pozostaje bierna zawodowo (19,2%), podczas gdy w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej tylko co piąta jest aktywna zawodowo (18,2%). Pracuje niemal 78% osób z wykształceniem wyższym i tylko 15,5% z gimnazjalnym, podstawowym i poniżej. Z kolei stopa bezrobocia dla osób z dyplomami wyższych uczelni wyniosła w IV kwartale 2015 r. 3,6% wobec 14,7% dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym.

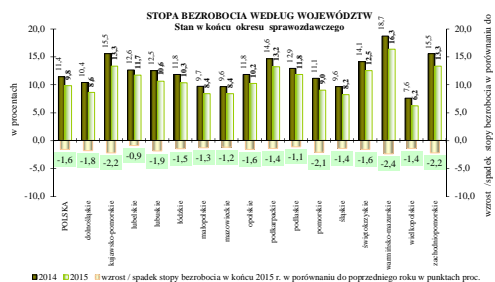
BEZROBOCIE REJESTROWANE¹⁰

Ze względu na różnice metodologiczne stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce pozostaje na wyższym poziomie niż w ujęciu BAEL. **W końcu 2015 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 9,8%, i była o 1,6 p. p. niższa niż rok wcześniej.** Tym samym wskaźnik bezrobocia rejestrowanego po raz pierwszy od kilku już lat przyjął wartość niższą niż 10%, choć nadal był o 0,3 p. p. wyższy niż w końcu 2008 r., ale również o 10,2 p. p. niższy niż w końcu 2002, czy 2003 r.

Liczba zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych w końcu 2015 r. wyniosła 1 563,3 tys. osób i drugi rok z rzędu zmniejszyła się. W odniesieniu do stanu z końca 2014 r. **spadek wyniósł 261,8 tys. osób, tj. 14,3%.** Rok wcześniej miał miejsce spadek liczby bezrobotnych o 332,7 tys. osób, tj. o 15,4%. Zatem spadek w 2015 r. był niższy niż rok wcześniej, ale podobnie jak przed rokiem dotyczył on zarówno osób poprzednio pracujących, jak i dotychczas niepracujących, przy czym w tej drugiej grupie dynamika spadku pozostawała znacząco wyższa. W końcu 2015 r. w porównaniu do stanu z końca 2014 r. liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zmniejszyła się o 13,0%, zaś liczba dotychczas niepracujących spadła o 20,7%. Oczywiście jest to wynikiem zdecydowanej poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy, choć przy równoczesnym wzroście udziału osób w starszych grupach wiekowych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. To z kolei nie pozostawało bez wpływu na **wzrost udziału osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych - z 13,3% w końcu 2014 r. do 13,9% w końcu 2015 r.** Prawo do zasiłku dla bezrobotnych w końcu 2015 r. posiadało 217,3 tys. osób, tj. o 25,1 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 10,3%).

Zmiany na rynku pracy w 2015 r. były zróżnicowane zarówno na poziomie województw, jak i powiatów. W końcu 2015 r. w porównaniu do końca 2014 r. **poziom bezrobocia zmniejszył się we wszystkich województwach**, a spadek kształtował się w przedziale od 7,7% w lubelskim do 19,8% w wielkopolskim.

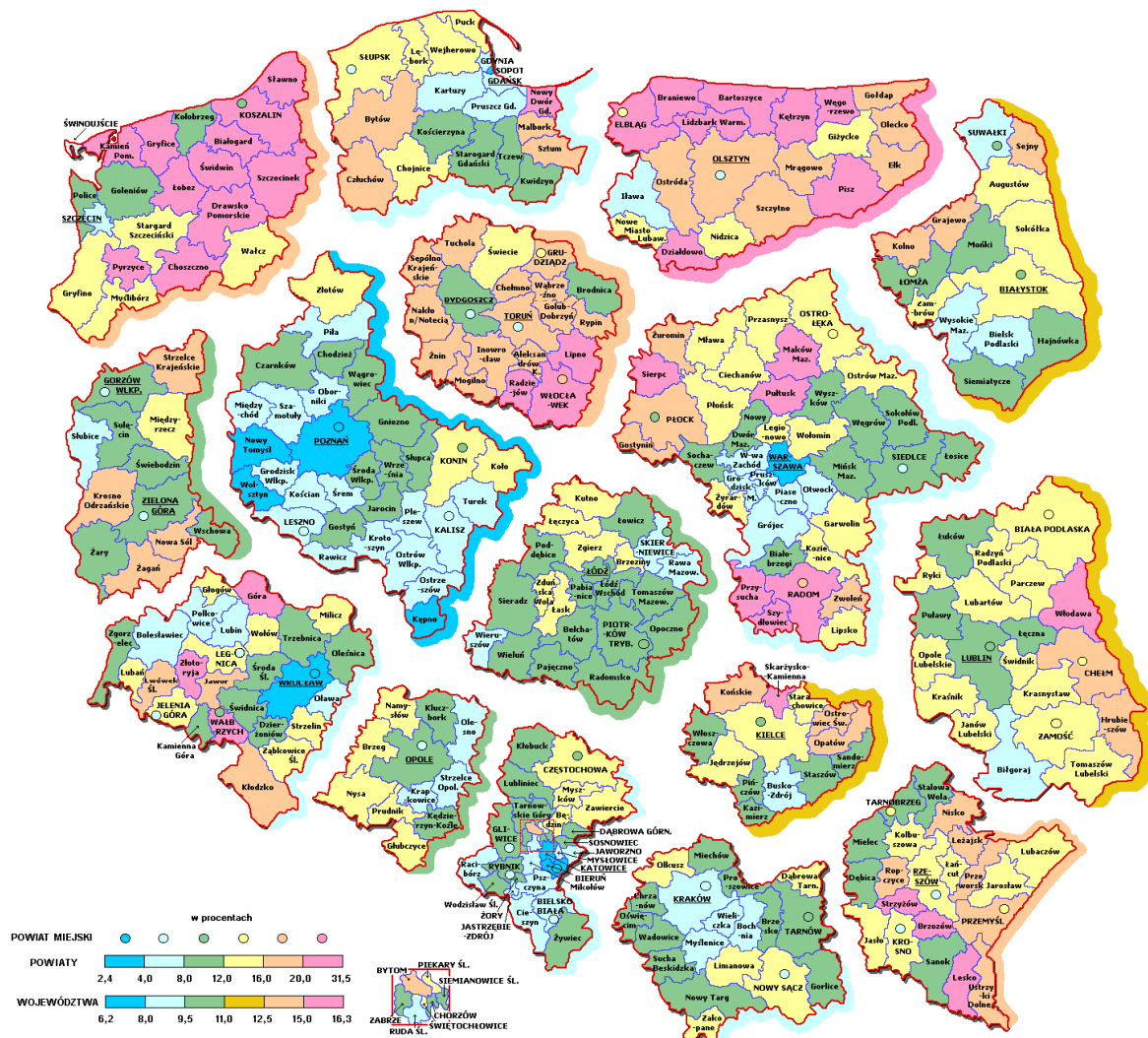
Natomiast stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 9,8% i obniżyła się o 1,6 p. p. w stosunku do roku poprzedniego. **Spadek wskaźnika bezrobocia miał miejsce we wszystkich województwach.** Najwyższy spadek wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 2,4 p. p.), a najniższy w lubelskim (o 0,9 p. p.).

Mimo tych korzystnych zmian nadal wysokie pozostaje w Polsce **terytorialne zróżnicowanie bezrobocia.** Jest to wynikiem zarówno nierównomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego. Zróżnicowanie to, mierzone różnicą pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika bezrobocia waha się. W końcu 2015 r. **różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w województwach wynosiła 10,1 punktu procentowego** (wielkopolskie – 6,2%, warmińsko – mazurskie – 16,3%). Terytorialne zróżnicowanie na poziomie województw zmniejszyło się o 1 punkt procentowy w porównaniu z końcem 2014 r., kiedy to wynosiło 11,1 punktu proc.

Jeszcze bardziej **zmniejszyło się (choć wciąż pozostaje wysokie) zróżnicowanie stopy bezrobocia na poziomie powiatów – z 31,3 pkt. proc. w końcu 2014 r. (po korekcie GUS) do 29,1 pkt. proc. w końcu 2015 r.** - spadek wyniósł 2,2 p. p. Różnica pomiędzy skrajnymi powiatami była 13-krotna, choć podkreślić należy, że w końcu 2008 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia na poziomie powiatów był 18-krotnie wyższy od najniższego.

¹⁰ Dane źródłowe ze sprawozdań miesięcznych MPiPS-01 o rynku pracy z załącznikami

Stopa bezrobocia rejestrowanego
według stanu w końcu 2015 r. (w procentach)

Najniższą stopę bezrobocia w końcu 2015 r., nie przekraczającą 3%, odnotowano w: **M. Poznań (2,4%), powiecie kępińskim (2,7%) i powiecie poznańskim (2,9%)**. Wskaźnik od 3,3% do 5% odnotowano w kolejnych 16 powiatach, głównie grodzkich, w tym m. in.: Sopotcie, Wrocławiu, Warszawie, Katowicach, Tychach, Gdańsku, Bielsko-Białej, Krakowie i Gdyni.

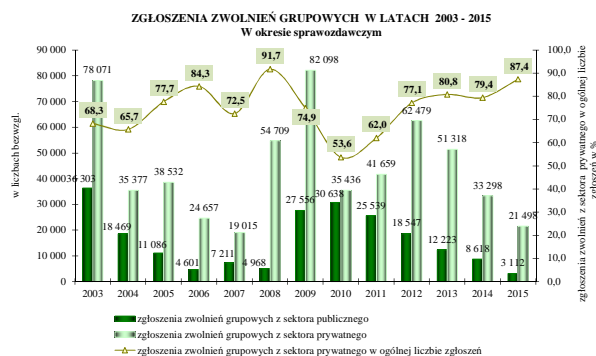
Najwyższy, ponad 25% wskaźnik bezrobocia, wystąpił w 6 powiatach: **sztybskim (31,5%), kętrzyńskim (27,4%), braniewskim (27,3%), piskim (26,3%), białogardzkim (25,4%) oraz radomskim (25,3%)**.

Podkreślić należy, że spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w 377 powiatach, w tym najwyższy w powiecie sztumskim w województwie pomorskim (o 6,3 p. p.), w jednym powiecie (tatrzańskim) wskaźnik pozostał na poziomie identycznym, jak w końcu 2014 r. (13,0%), natomiast wzrósł w powiatach wysokomazowieckim (o 0,1 p. p.) i sejneńskim (o 1,0 p. p.).

Jedną z głównych cech polskiego rynku pracy jest **sezonowość przejawiająca się wzrostem bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok**. Miesiące wiosenne są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika między innymi z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, a także rozpoczynania się sezonu turystycznego. Z kolei w końcu roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę oraz powrót do bezrobocia osób wykonujących subsydiowane zatrudnienie liczba bezrobotnych wzrasta. Tym samym w styczniu, a często również w lutym, jak również w listopadzie i grudniu poziom rejestrowanego bezrobocia zwykle wzrasta, przy czym w okresach trudnej sytuacji na rynku pracy sezonowe wzrosty trwają nieco dłużej. W 2015 r. spadek liczby bezrobotnych utrzymał się od marca do października, czyli trwał 8 miesięcy.

BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY ORAZ ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA GRUPOWE

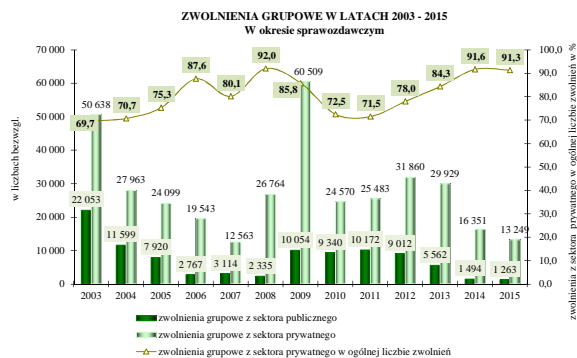
W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 79,5 tys. osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, tj. o 15,1 tys. osób mniej niż przed rokiem. Tym samym w ciągu roku omawiana subpopulacja spadła o 16,0%, przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 14,3%. W związku z tym zmniejszył się odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 5,2% w końcu 2014 r. do 5,1% w końcu 2015 r.

z faktu ulokowania w dużych aglomeracjach centrali wielu firm.

W całym 2015 r. **najwięcej zgłoszeń pochodziło z sekcji: przetwórstwo przemysłowe (27,8% wszystkich zgłoszeń zwolnień), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (27,5%), informacja i komunikacja (7,6%), handel hurtowy i detaliczny (7,6%) oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (7,1%).**

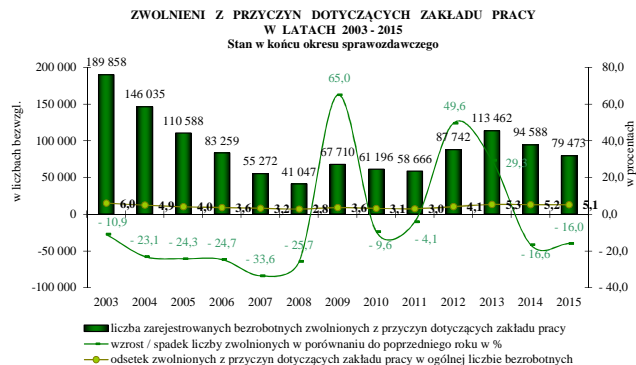
Generalnie należy zauważyć, że zakłady zgłaszające zamiar dokonania zwolnień określają często bardzo szerokie ramy czasowe planowanych zwolnień, dlatego też część z nich może nie zostać zrealizowana. Ponadto pracodawcy często rezygnują z zamiaru dokonania zwolnienia, bądź liczba zwolnionych osób jest niższa od początkowych zamierzeń.

Najwyższe zwolnienia grupowe w 2015 r. zanotowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (40,7% wszystkich zwolnień grupowych w 2015 r.), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (16,1%), handel hurtowy i detaliczny (9,4%), budownictwo (7,7%) oraz informacja i komunikacja (7,4%).

Według stanu na koniec 2015 r. 169 zakładów pracy zamierzało zwolnić 18,6 tys. osób. Dane dotyczą zgłoszeń aktualnych wg stanu na ostatni dzień roku, tj. pomniejszych o te, z których realizacji pracodawca zrezygnował bądź już je zrealizował. Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia w końcu 2015 roku była o 25,5% niższa niż w końcu 2014 r.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw i wynikający z niej stan zatrudnienia w przedsiębiorstwach, koncentruje się zatem na podejmowaniu działań osłonowych wobec osób zagrożonych zwolnieniem z pracy lub już zwolnionych. **W 2015 r. programami zwolnień monitorowanych w 42 zakładach pracy objęto 4,4 tys. osób.**

Zmniejsza się skala zgłoszeń zwolnień grupowych i zwolnień grupowych. Z prowadzonego monitoringu zwolnień grupowych wynika, że w 2015 r. **pracodawcy zgłosili do zwolnienia 24,6 tys. pracowników wobec 41,9 tys. osób rok wcześniej - spadek o 41,3%** (tj. o 17,3 tys. osób). W 2015 r. najczęściej zgłoszenia napływały od pracodawców w województwie mazowieckim (48,7% wszystkich zapowiedzi zwolnień w minionym roku) oraz dolnośląskim (9,6%). Z pewnością wynika to

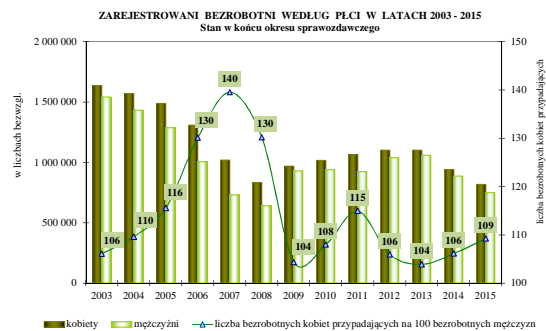
nie zostać zrealizowana. Ponadto pracodawcy często rezygnują z zamiaru dokonania zwolnienia, bądź liczba zwolnionych osób jest niższa od początkowych zamierzeń.

Na podstawie wcześniej dokonanych zgłoszeń w 2015 r. **zwolniono 14,5 tys. osób** (rok wcześniej zwolniło 17,8 tys. pracowników). **Poziom zwolnień był zatem o 18,7% (tj. o 3,3 tys. osób) niższy niż przed rokiem.** Zwolnienia grupowe w 2015 r. stanowiły **59% zgłoszeń zwolnień dokonanych w tym okresie.**

BEZROBOTNE KOBIETY

Płeć oraz związane z nią role społeczne nie pozostają bez wpływu na uczestnictwo w pracy zawodowej. Według wyników ostatecznych NSP 2011¹¹ w ogólnej liczbie ludności Polski (38 511,8 tys.), kobiety stanowiły 51,6%, tj. **na 100 mężczyzn przypadło 107 kobiet**. Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności do 46 roku życia. W starszych grupach wiekowych zdecydowanie dominują kobiety.

Analiza zmian bezrobocia rejestrowanego według płci pokazuje, że generalnie w latach 2003 - 2007 zdecydowanie szybciej zmniejszała się liczba bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Miało to swoje odzwierciedlenie we wzroście odsetka kobiet wśród ogółu zarejestrowanych. W końcu 2002 r. kobiety zarejestrowane w urzędach pracy stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych, a w końcu 2007 r. odsetek ten zwiększył się do 58,2%. Tendencja ta odwróciła się w 2008 r., a w efekcie tego w końcu 2008 r. kobiety stanowiły 56,6% zarejestrowanych bezrobotnych. W kolejnych latach udział kobiet pozostawał zdecydowanie niższy. **W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 816,1 tys. bezrobotnych kobiet.** W porównaniu do stanu z końca 2014 r., **populacja bezrobotnych kobiet zmalała o 123,5 tys. osób, tj. o 13,1%, podczas gdy liczba bezrobotnych mężczyzn zmalała o 15,6%**. Odsetek kobiet wśród bezrobotnych zwiększył się do 52,2 % (z 51,5% w końcu 2014 r.), a liczba bezrobotnych kobiet przypadających na 100 bezrobotnych mężczyzn wzrosła do 109 osób (ze 106 przed rokiem).

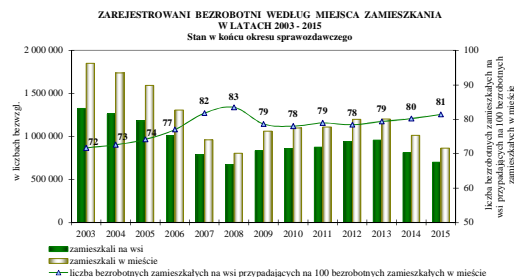

Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtował się w przedziale od 45,3% w województwie podlaskim do 57,7% w wielkopolskim.

Kobiety mimo niższego wieku i wyższego poziomu wykształcenia dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych. W końcu 2015 r. średni czas pozostawania bez pracy kobiet wynosił 13,4 miesiąca, wobec 11,7 miesiąca w przypadku mężczyzn, co oznacza, że kobiety pozostawały bez pracy ponad 1,5 miesiąca dłużej niż mężczyźni (w końcu 2007 r. było to ponad 3 miesiące dłużej).

BEZROBOTNI ZAMIESZKAŁI NA WSI

Ludność wiejska stanowi ok. 39% ludności Polski. Na wsi mieszka co piąty mieszkaniec województwa śląskiego oraz co drugi w województwach małopolskim, lubelskim, świętokrzyskim. Natomiast w podkarpackim mieszkańcy wsi stanowią prawie 60% ludności.

W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 701,6 tys. osób zamieszkałych na wsi i 861,7 tys. zamieszkałych w mieście.

Na 100 bezrobotnych zamieszkałych w mieście przypadało 81 zamieszkałych na wsi. W końcu 2008 r. wskaźnik ten wyniósł 83.

W końcu 2015 r. w porównaniu do stanu z końca 2014 r., liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 13,6% wobec spadku liczby bezrobotnych zamieszkałych w mieście o 14,9%.

Tym samym **niższy spadek liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi w porównaniu do spadku osób zamieszkałych w mieście spowodował wzrost odsetka zamieszkałych na wsi wśród ogółem zarejestrowanych do 44,9% w końcu 2015 r. z 44,5% w końcu 2014 r.**

Rozkład udziału bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w końcu 2015 r., w poszczególnych województwach był zróżnicowany i kształtował się od 22,0% w województwie śląskim do 63,2% w województwie podkarpackim. Poza województwem podkarpackim najwyższe udziały osób zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w województwach świętokrzyskim, lubelskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim. Zatem były to również województwa o najwyższym odsetku mieszkańców wsi w ogólnej liczbie ludności Polski.

¹¹ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 raport z wyników, GUS, Warszawa 2012

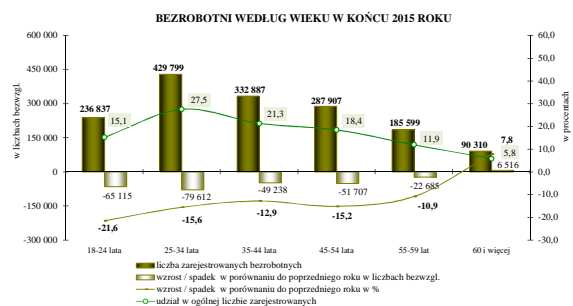
STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG WIEKU

Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych. Do końca 2007 r. średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych systematycznie wzrastał i proces ten ponownie widoczny jest od 2010 r. W końcu 2003 r. średni wiek bezrobotnych wynosił 35 lat, a w końcu 2007 r. zwiększył się do 37,7 roku.

Wynikało to z faktu, że spadek bezrobocia dotyczył wówczas przede wszystkim osób w młodszych grupach wiekowych. Następnie po dwóch latach spadku **średni wiek bezrobotnych ponownie zwiększał się do 39,6 lat w końcu 2015 r.** Dzieje się tak głównie za sprawą wzrostu liczby bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej, nawet w sytuacji gdy zmniejsza się liczba bezrobotnych w pozostałych grupach wiekowych, tak jak miało to miejsce w ciągu ostatnich dwóch lat.

W 2015 r. najbardziej korzystne zmiany na rynku pracy dotyczyły osób najmłodszych, tj. w wieku 18-24 lata, których to liczba zmniejszyła się o 21,6% oraz w wieku 25-34 lata (spadek o 15,6%). W kolejnych grupach wiekowych dynamika spadku była zdecydowanie słabsza, przy czym **tylko w najstarszej grupie wiekowej (60 lat i więcej) zanotowany został wzrost wynoszący 7,8%**. Przełożyło się to na zmiany w strukturze wiekowej zarejestrowanych bezrobotnych. **Odsetek młodych bezrobotnych spadł z 16,5% w końcu 2014 r. do 15,1% w końcu 2015 r. i był najniższy od początku badania bezrobocia rejestrowanego i ponad 2-krotnie niższy niż w latach 1991-2000, gdy młodzi stanowili ponad 30% bezrobotnych.** Zwiększył się równocześnie udział bezrobotnych w starszych grupach wiekowych. **Do końca 2006 r. osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły niecały 1% bezrobotnych i w kolejnych latach ich udział systematycznie rósł do 5,8% w końcu 2015 r.**

W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 236,8 tys. młodych bezrobotnych, tj. o 65,1 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 21,6%). Obecnie co siódmy bezrobotny zalicza się do omawianej grupy, podczas gdy w latach 1991-2000 co trzeci bezrobotny był w wieku 18-24 lata.

Do poprawy sytuacji na rynku pracy osób młodych z pewnością przyczyniła się prowadzona polityka nakierowana na pomoc młodym bezrobotnym, którzy w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Podkreślenia wymaga, że w noweli ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy uznano bezrobotnych do 30 roku życia, a nie jak miało to miejsce wcześniej tylko do 25 roku życia. Dane na temat tej grupy bezrobotnych gromadzone są od 2015 r. **W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 459,2 tys. osób do 30 r. ż. i stanowili oni 29,4% zarejestrowanych.**

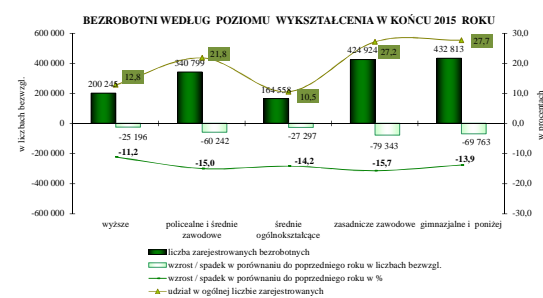

Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji zalicza się również osoby w wieku 50 lat i więcej, którzy z uwagi na starzenie się populacji bezrobotnych, z roku na rok stanowią coraz wyższy odsetek wśród bezrobotnych. **W końcu 2015 r. w ewidencji bezrobotnych było zarejestrowanych 429,8 tys. osób powyżej 50 roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w ciągu roku wzrósł z 26,0% do 27,5%.** Osoby starsze dominują wśród bezrobotnych w dużych aglomeracjach i miastach.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Wraz ze zwiększaniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych, jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do początku lat 90-tych znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wyższym wykształceniem. Tym samym zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną **systematycznie zwiększa się odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni**. Potwierdzają to wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2011 - wyższe wykształcenie posiadało 17% ludności w wieku 13 lat i więcej, wobec 9,9% w NSP 2002. Niemniej jednak zauważyć należy, że w ostatnich latach liczba studentów spada, co w najbliższym okresie przełoży się również na spadek liczby absolwentów szkół wyższych.

Zmiany zachodzące w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia przekładają się również na wzrost odsetka osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wśród zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych.

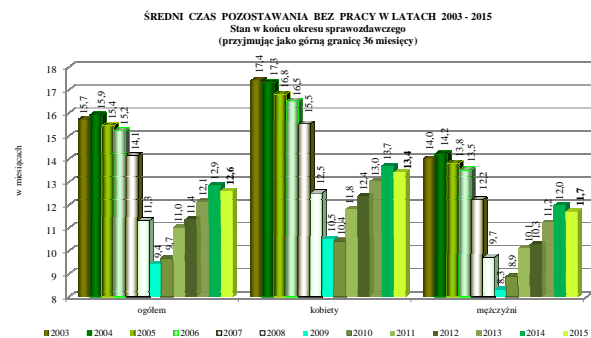
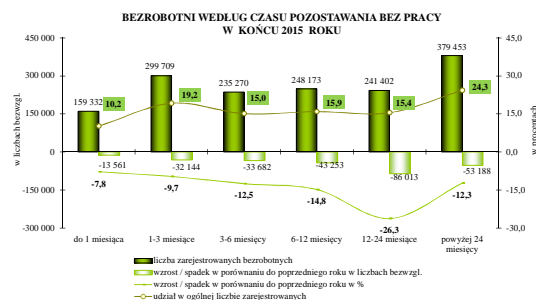
Udział takich bezrobotnych wzrasta z roku na rok począwszy od 1997 r. **W latach 1993-1998 udział osób z wyższym wykształceniem nie przekraczał 2% zarejestrowanych bezrobotnych, a w końcu 2015 r. wzrósł do 12,8% (200,2 tys. osób)**. Nie zmienia to faktu, że nadal osoby takie stosunkowo najkrócej pozostają bezrobotne - 10,4 miesiąca wobec 13,8 miesiąca w przypadku bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Niemniej jednak

w 2015 r. najmniej zmniejszyła się właśnie liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym o 11,2% wobec 15,7% w przypadku bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy. W końcu 2015 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było **620,9 tys. osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się** (spadek o 139,2 tys. osób, tj. o 18,3% w porównaniu do stanu z końca 2014 r.). Osoby te stanowiły 39,7% ogółu bezrobotnych (wobec 41,6% w końcu 2014 r.).

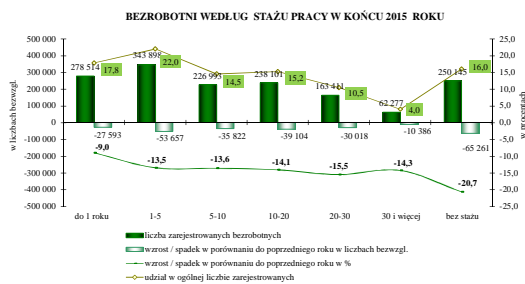
W 2015 r. zmniejszyła się liczba bezrobotnych we wszystkich grupach wyszczególnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, przy czym najmniejszy spadek dotyczył osób najkrócej pozostających w ewidencji, bo liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 1 miesiąca zmniejszyła się zaledwie o 7,8%, przy spadku liczebności grupy pozostającej bez pracy od 12 do 24 miesięcy o 26,3%.

Niestety statystyka rynku pracy nie zawiera informacji na temat tego ile maksymalnie czasu osoba znajduje się w ewidencji bezrobotnych. Dla potrzeb analizy przyjęto, że jest to 36 miesięcy - wówczas **średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2015 r. wyniósł 12,6 miesiąca i był o 0,3 miesiąca krótszy niż w końcu 2014 r.** Czas pozostawania w ewidencji bezrobotnych wzrasta wraz z wiekiem - w końcu 2015 r. bezrobotni w wieku 18-24 lata pozostawali bez pracy 7,6 miesiąca, a osoby w wieku 60 lat i więcej

16,9 miesiąca. Wpływ na to ma również poziom wykształcenia - osoby legitymujące się dyplomami wyższych uczelni pozostawali zarejestrowani 10,4 miesiąca, a z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej ponad 3 miesiące dłużej.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG STAŻU PRACY

W końcu 2015 r. najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające staż pracy od 1 do 5 lat (343,9 tys. osób) i ze stażem do 1 roku (278,5 tys. osób) wobec 62,3 tys. bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy. Spadek odnotowano we wszystkich grupach, najwyższy wśród osób bez stażu pracy (o 20,7%), najniższy wśród osób ze stażem pracy do 1 roku (o 9,0%).

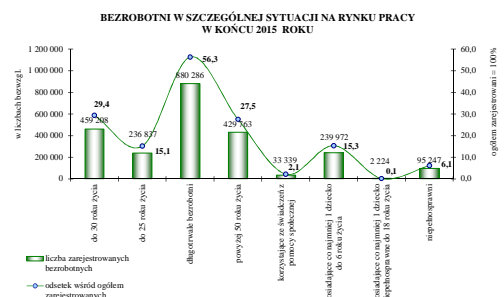
PROFILOWANIE BEZROBOTNYCH

Nowela ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., w art. 33 ust. 2b wprowadziła zapis dotyczący konieczności ustalenia dla bezrobotnego, niezwłocznie po rejestracji, jednego z trzech profili pomocy, oznaczających właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. **W końcu 2015 r. profil pomocy ustalony był dla 1 508,5 tys. osób, czyli 96,5% zarejestrowanych bezrobotnych.** Najwięcej bezrobotnych znalazło się w II profilu – 1 031,0 tys. osób, co stanowiło ponad 68% bezrobotnych z ustalonym profilem. Profil III posiadało 440,2 tys. osób (29,2%), a profil I 37,3 tys. osób (2,5%).

OSOBY W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich w 2015 r. wymienić należy: bezrobotnych do 30 roku życia; bezrobotnych długotrwale; bezrobotnych powyżej 50 roku życia; bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz bezrobotnych niepełnosprawnych. Do wymienionych grup bezrobotnych powinny być kierowane różnego rodzaju działania mające na celu ich aktywizację.

W końcu 2015 r. status osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 1 358,4 tys. osób, co oznacza, że blisko 9 na 10 bezrobotnych spełniało kryteria by być zaliczonym do tej kategorii. Warto zauważyć, że osoba może spełniać kryteria by jednocześnie być zakwalifikowaną do kilku grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

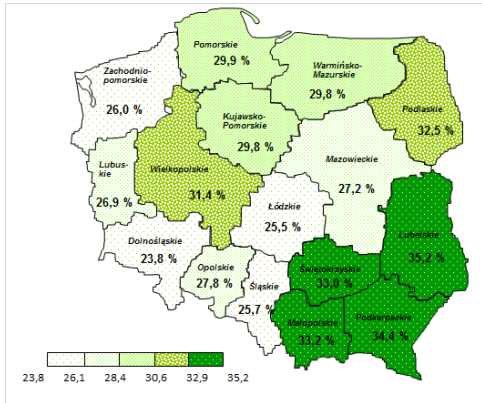
W ramach statystyki publicznej dane nt. liczebności grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy wprowadzonych nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie 27.05.2014 r., gromadzone są począwszy od 2015 r. i dlatego też brak jest możliwości porównania danych z poprzednimi okresami.

W końcu 2015 r. w ewidencji bezrobotnych było zarejestrowanych:

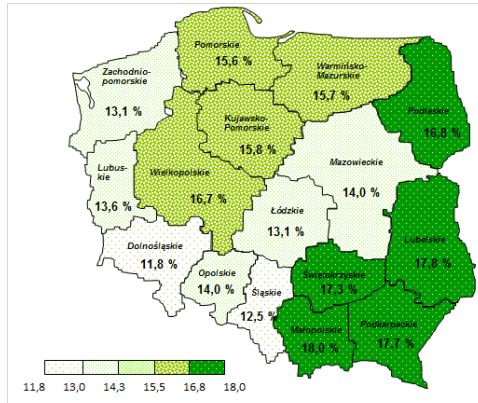
- 459,2 tys. bezrobotnych do 30 r. ż. (29,4% ogółu bezrobotnych);
- 880,3 tys. bezrobotnych długotrwale (56,3%), tj. o 173,7 tys. osób, czyli o 16,5% mniej niż rok wcześniej;
- 429,8 tys. bezrobotnych powyżej 50 r. ż. (27,5%), tj. o 45,1 tys. osób, czyli o 9,5% mniej niż rok wcześniej;
- 33,3 tys. bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (2,1%);
- 240,0 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (15,3%);
- 2,2 tys. bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,1%);
- 95,2 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych (6,1%), tj. o 13,7 tys. osób, czyli o 12,5% mniej niż rok wcześniej.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY
W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WG WOJEWÓDZTW W KOŃCU 2015 R. (W %)**

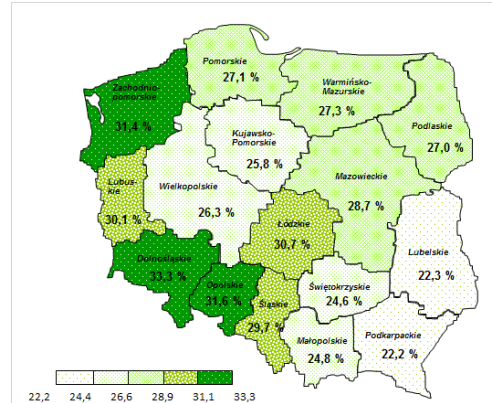
BEZROBOTNI DO 30 R. Ż.

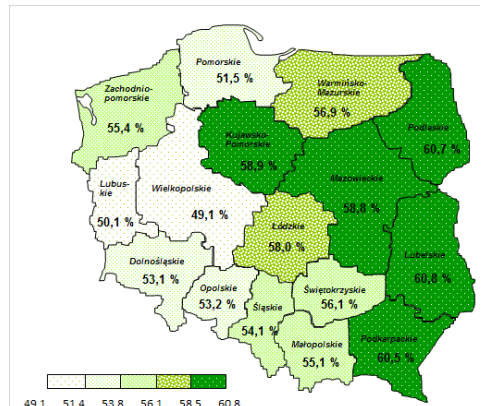
BEZROBOTNI DO 25 R. Ż.

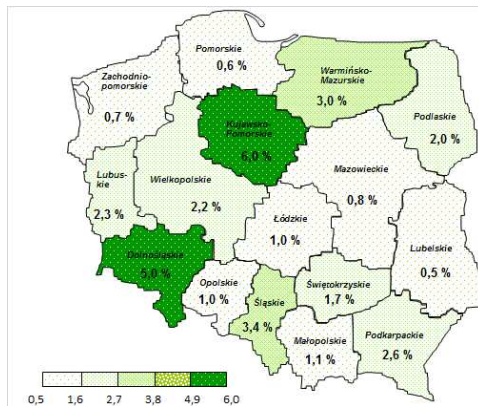
BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 R. Ż.

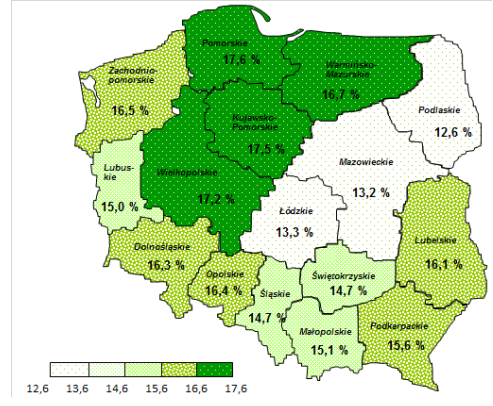
BEZROBOTNI DŁUGOTRWALE

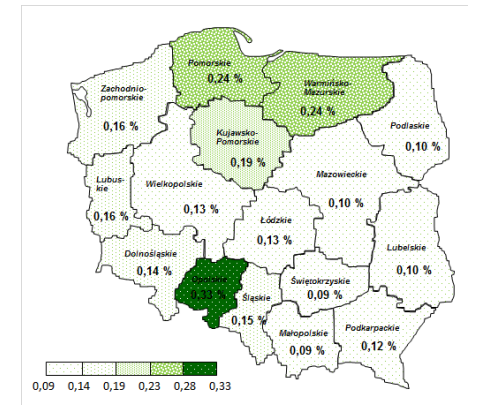
**BEZROBOTNI KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ
Z POMOCY SPOŁECZNEJ**

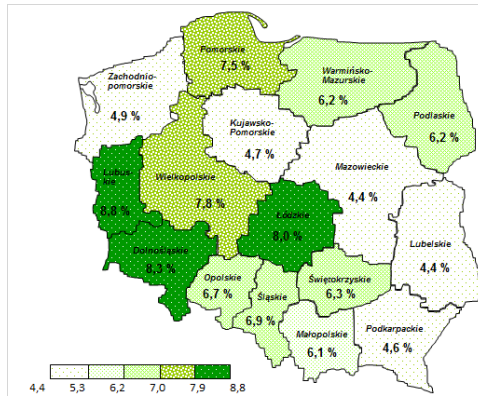
**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA**

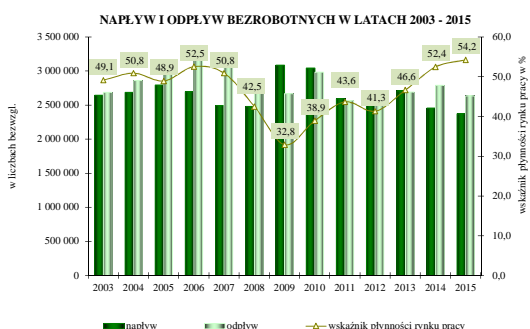
**BEZROBOTNI POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ JEDNO
DZIECKO NIEPEŁNOSPRAWNE DO 18 R. Ż.**

BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI

BILANS BEZROBOTNYCH

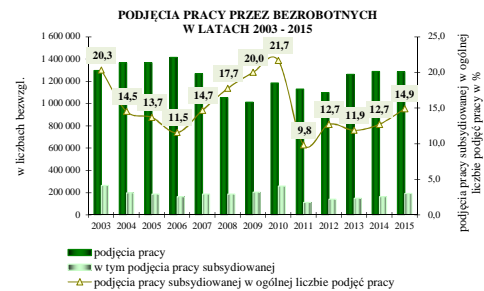

Kształtowanie się poziomu bezrobocia zależy od wielkości i dynamiki zmian w napływie i odpływie z bezrobocia. **W roku 2015 w urzędach pracy zarejestrowało się 2 368,8 tys. osób (spadek o 84,1 tys. osób, tj. o 3,4%), a odpływ wyniósł 2 630,6 tys. osób (tj. spadek o 155,6 tys. osób, tj. o 5,6%).**

Wskaźnik płynności rynku pracy, określający stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych, wyniósł w 2015 r. 54,2% i był najwyższy od 1998 r.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

W 2015 r. pracę podjęło 1 283,9 tys. osób, tj. o 1,8 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 0,1%). Niesubsydiowane zatrudnienie podjęło 1 092,9 tys. bezrobotnych, tj. o 29,4 tys. osób (2,6%) mniej niż w 2014 r., w tym podjęcia pracy sezonowej (59,2 tys. osób) zmalały o 5,0 tys. osób, tj. o 7,8%. Liczba osób podejmujących subsydiowane zatrudnienie (191,0 tys. osób) wzrosła o 27,6 tys. osób, tj. o 16,9%.

Bilans bezrobotnych w latach 2014 - 2015

Zakres	2014 r.		2015 r.		Wzrost/ spadek w 2015 r. w porównaniu do 2014 r.	
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %
Napływ	2 452 845	100,0	2 368 755	100,0	-84 090	-3,4
z tego						
po raz pierwszy	465 281	19,0	422 406	17,8	-42 875	-9,2
po raz kolejny	1 987 564	81,0	1 946 349	82,2	-41 215	-2,1
Odływ	2 786 200	100,0	2 630 596	100,0	-155 604	-5,6
w tym z powodu						
podjęcia pracy	1 285 777	46,1	1 283 943	48,8	-1 834	-0,1
z tego						
pracy niesubsydiowanej	1 122 361	40,3	1 092 935	41,5	-29 426	-2,6
w tym podjęcie działalności gospodarczej	x	x	37 376	1,4	x	x
w tym podjęcia pracy sezonowej	64 287	2,3	59 245	2,3	-5 042	-7,8
pracy subsydiowanej	163 416	5,9	191 008	7,3	27 592	16,9
prac interwencyjnych	31 144	1,1	44 513	1,7	13 369	42,9
robót publicznych	32 639	1,2	37 282	1,4	4 643	14,2
podjęcia działalności gospodarczej	51 165	1,8	47 060	1,8	-4 105	-8,0
w tym w ramach bonu na zasiedlenie	42	0,0	123	0,0	81	192,9
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	41 576	1,5	44 985	1,7	3 409	8,2
podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	1 334	0,0	6 804	0,3	5 470	410,0
podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 599	0,1	3 239	0,1	1 640	102,6
podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	29	0,0	39	0,0	10	34,5
podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	2	0,0	6	0,0	4	200,0
podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	29	0,0	44	0,0	15	51,7
podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	1 196	0,0	2 759	0,1	1 563	130,7
inne	6 892	0,2	4 277	0,2	-2 615	-37,9
rozpoczęcia szkolenia	78 588	2,8	67 555	2,6	-11 033	-14,0
w tym w ramach bonu szkoleniowego	2 475	0,1	5 942	0,2	3 467	140,1
rozpoczęcia stażu	219 741	7,9	212 512	8,1	-7 229	-3,3
w tym w ramach bonu stażowego	10 176	0,4	9 054	0,3	-1 122	-11,0
rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	162	0,0	350	0,0	188	116,0
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	42 981	1,5	45 090	1,7	2 109	4,9
w tym w ramach PAI	745	0,0	6 150	0,2	5 405	725,5
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	0	0,0	17 290	0,7	x	x
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	54 578	2,0	85 333	3,2	30 755	56,4
odmowy ustalenia profilu pomocy	x	x	99	0,0	x	x
niepotwierdzenia gotowości do pracy	738 152	26,5	585 768	22,3	-152 384	-20,6
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	170 613	6,1	158 105	6,0	-12 508	-7,3
podjęcia nauki	8 400	0,3	7 120	0,3	-1 280	-15,2
osiągnięcia wieku emerytalnego	13 329	0,5	14 975	0,6	1 646	12,3
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	32 494	1,2	24 411	0,9	-8 083	-24,9
nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	37 841	1,4	36 078	1,4	-1 763	-4,7
innych	97 528	3,5	91 898	3,5	-5 630	-5,8
Bezrobotni według stanu w końcu 2015 r.	1 825 180	100,0	1 563 339	100,0	-261 841	-14,3
w tym zarejestrowani po raz pierwszy	324 645	17,8	263 507	16,9	-61 138	-18,8

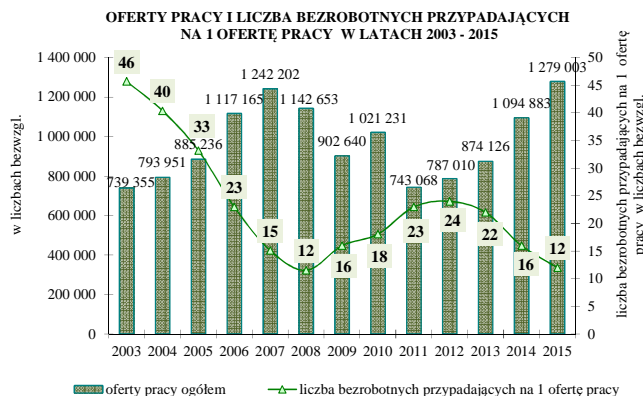
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy oraz monitoringu przeprowadzonego przez DRP w zakresie rozwiązań wprowadzonych nowelą ustawy z dnia 27.05.2014 r. (udział w nowych formach pomocy w 2014 r.).

W 2015 r. w aktywnych programach rozpoczęło udział 516,5 tys. osób, wobec 504,9 tys. osób przed rokiem. Liczba zaktywizowanych bezrobotnych zwiększyła się w porównaniu z 2014 r. o 11,6 tys. osób, tj. o 2,3%. **Osoby objęte działaniami aktywizacyjnymi stanowiły 19,6% odpływu bezrobotnych w 2015 r., wobec 18,1% w 2014 r.**

W 2015 r. aktywizację w ramach nowych form wsparcia rozpoczęło 51,5 tys. osób, co stanowiło 10,0% wszystkich osób korzystających z aktywnych form wsparcia w tym okresie. Najwięcej bezrobotnych skierowanych zostało do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych – 17,3 tys. osób.

OFERTY PRACY

W latach 2002 – 2007 z roku na rok wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. Korzystna tendencja załamała się w 2008 r., ale już w 2010 r.

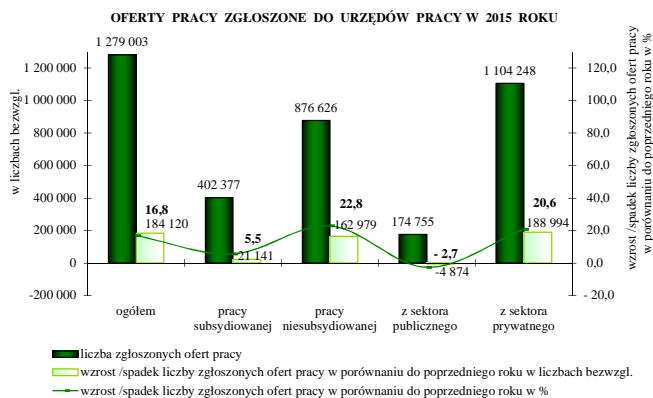

liczba ofert pracy w urzędach pracy przekroczyła milion i choć rok później spadła do 743 tys., to od 2012 r. z roku na rok systematycznie wzrasta. **W roku 2015 do urzędów pracy wpłynęło 1 279 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej**, czyli o 184,1 tys. więcej niż w 2014 r. (wzrost o 16,8%). Znacznie bardziej zwiększyła się liczba ofert pracy niesubsydiowanej (wzrost o 22,8%), przy wzroście liczby ofert pracy subsydiowanej o 5,5%. Zatem **dynamika wzrostu liczby wolnych miejsc pracy niesubsydiowanej**

była 4-krotnie wyższa. W efekcie tego oferty pracy subsydiowanej stanowiły niecałe 31,5% ofert jakimi dysponowały urzędy pracy, podczas gdy w latach 2009-2010 było to ok. 53%.

Ogólny wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczył wyłącznie sektora prywatnego (wzrost o 20,6%), podczas gdy liczba ofert z sektora publicznego spadła o 2,7%.

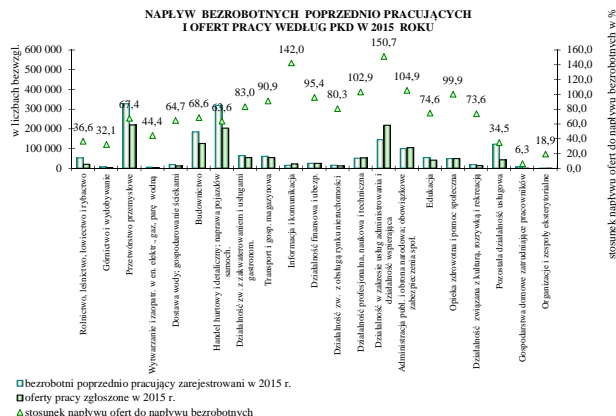
Średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy¹² zmniejszyła się z 16 osób w 2014 r. do 12 osób w 2015 r.

Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej jakimi dysponowały urzędy pracy w 2015 r. wystarczyłaby dla nieco ponad połowy bezrobotnych, którzy w tym samym okresie napłynęli do urzędów. W przypadku analizy poszczególnych województw sytuacja była zróżnicowana. Oferty zgłoszone w województwie świętokrzyskim wystarczyłyby dla 36,6% zarejestrowanych w 2015 r. bezrobotnych. Natomiast w województwie wielkopolskim liczba zgłoszonych ofert stanowiła 70,1% napływu bezrobotnych.

Generalnie nawet w okresach poprawy sytuacji na rynku pracy w Polsce występowała nadwyżka bezrobotnych w stosunku do ofert pracy, o czym świadczy między innymi wysoka stopa bezrobocia.

Porównanie liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że **w 2015 r. w 4 sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) napływ ofert przewyższał napływ bezrobotnych** i były to sekcje: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (144,5 tys. bezrobotnych wobec 217,8 tys. napływu ofert), informacja i komunikacja (14,6 tys. bezrobotnych wobec 20,8 tys. ofert), administracja publiczna i obrona narodowa (98,7 tys. bezrobotnych wobec 103,5 tys. napływu ofert) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (51,4 tys. bezrobotnych wobec 52,9 tys. ofert).

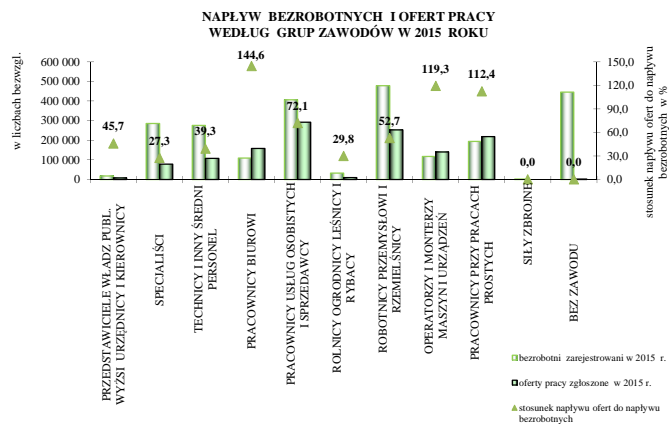

W pozostałych sekcjach notowano przewagę napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji nad na-

¹² Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym roku liczona jest ze wzoru:
$$\frac{\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego roku} + \text{bezrobotni w końcu danego roku}}{2}$$
 (oferty pracy zgłoszone w roku/12 + oferty pracy na koniec poprzedniego roku)

plywem ofert pracy od pracodawców prowadzących działalność w tych sekcjach. W sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników liczba ofert pracy była blisko 16 razy niższa od napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji.

W przypadku grup zawodów i specjalności najlepiej wyglądała sytuacja pracowników biurowych, operatorów i monterów maszyn i urządzeń oraz pracowników przy pracach prostych. Napływ ofert pracy w zawodach zaliczanych do tych grup przewyższał napływ bezrobotnych posiadających zawody z wymienionych grup. We wszystkich pozostałych grupach sytuacja była zdecydowanie mniej korzystna, tj. napływ ofert pracy pozostawał istotnie niższy niż liczba zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawody z danej grupy, np. w zawodach zaliczanych do sił zbrojnych nie zgłoszono nawet jednej oferty, a napływ bezrobotnych wyniósł 1,8 tys. osób. Najgorzej wyglądała sytuacja osób bez zawodu, gdzie liczba zgłoszonych ofert wystarczyłaby dla ok. 0,01% zarejestrowanych w 2015 r. bezrobotnych bez zawodu.

RYNEK PRACY W POLSCE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ ¹³

Zasadniczym sukcesem widocznym na polskim rynku pracy jest **poprawa sytuacji w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej przejawiająca się zmniejszeniem dystansu jaki dzieli Polskę od średniej w UE w zakresie głównych wskaźników opisujących sytuację na rynku.**

Zakres	Współczynnik aktywności zawodowej (15-64 lata) w %			Wskaźnik zatrudnienia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia (15-64 lata) w %			Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu roku w %
	w roku									
	Polska	UE (27)	różnica w p. p.	Polska	UE (27)	różnica w p. p.	Polska	UE (27)	różnica w p. p.	Polska
2002	64,6	68,6	-4,0	51,5	62,4	-10,9	20,2	9,0	11,2	20,0
2003	64,0	68,9	-4,9	51,4	62,7	-11,3	19,7	9,1	10,6	20,0
2004	63,7	69,2	-5,5	51,4	62,8	-11,4	19,4	9,3	10,1	19,0
2005	64,4	69,7	-5,3	52,8	63,4	-10,6	18,0	9,0	9,0	17,6
2006	63,4	70,1	-6,7	54,5	64,3	-9,8	14,0	8,3	5,7	14,8
2007	63,2	70,3	-7,1	57,0	65,2	-8,2	9,7	7,2	2,5	11,2
2008	63,8	70,7	-6,9	59,2	65,7	-6,5	7,2	7,1	0,1	9,5
2009	64,7	70,8	-6,1	59,3	64,5	-5,2	8,3	9,0	-0,7	12,1
2010	65,3	71,0	-5,7	58,9	64,1	-5,2	9,7	9,7	0,0	12,4
2011	65,7	71,1	-5,4	59,3	64,2	-4,9	9,8	9,7	0,1	12,5
2012	66,5	71,7	-5,2	59,7	64,1	-4,4	10,2	10,6	-0,4	13,4
2013	67,0	72,0	-5,0	60,0	64,1	-4,1	10,5	11,0	-0,5	13,4
2014	67,9	72,3	-4,4	61,7	64,8	-3,1	9,1	10,4	-1,3	11,4
III kwartał 2015	68,4	72,7	-4,3	63,5	66,1	-2,6	7,1	9,1	-2,0	9,8*

* Dane z końca 2015 r.

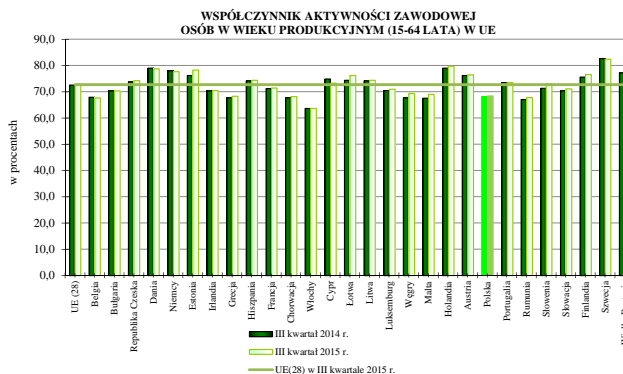
Współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce pozostaje na zdecydowanie niższym poziomie niż wynosi średnia w UE, ale co ważne od 2008 r. jego wartość z roku na rok jest

¹³ Dane zaczerpnięte ze strony internetowej: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> - wg stanu na dzień 9.03.2016 r. Mogą się one różnić od wcześniej publikowanych z uwagi uaktualnienia wprowadzane przez Eurostat. W chwili publikacji nie były dostępne dane dla UE za cały 2015 r. stąd analizie poddane zostały dane za III kwartał 2015 r.

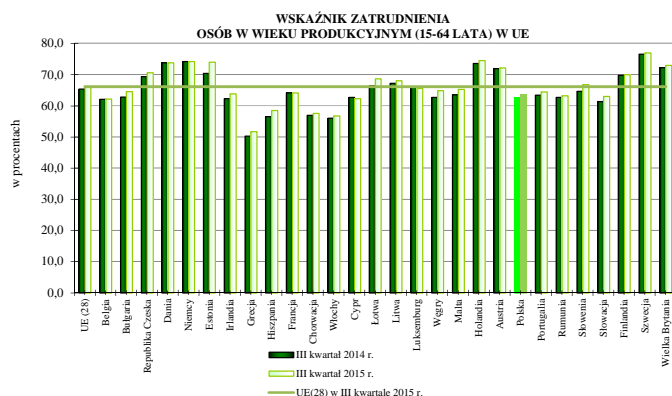
coraz wyższa. W 2007 r. w grupie ludności w wieku produkcyjnym (wg Eurostat 15-64 lata) wynosił 63,2%, a w 2014 r. 67,9%, czyli zwiększył się o 4,7 punktu procentowego.

W III kw. 2015 r. współczynnik aktywności zawodowej ludności w Polsce był o 4,3 p. p. niższy niż w UE (68,4% wobec 72,7%), podczas, gdy w roku 2007 różnica sięgała ponad 7 punktów procentowych.

Niższą niż w Polsce wartość współczynnika aktywności zawodowej w III kw. 2015 r. odnotowano w 5 krajach UE, przy czym najniższy wskaźnik był we Włoszech (63,6%).

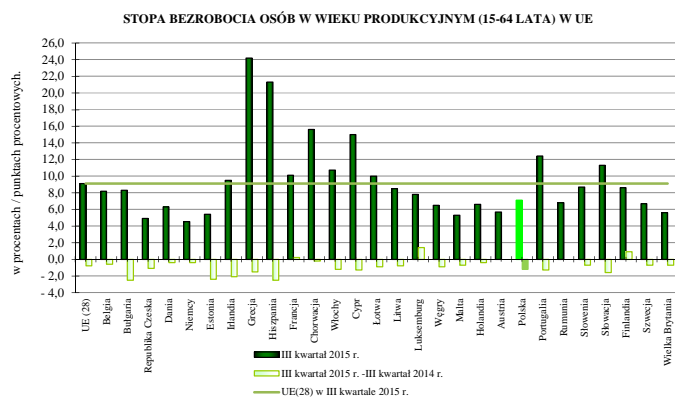

Wskaźnik zatrudnienia w Polsce w grupie 15-64 lata wyniósł w III kw. 2015 r. 63,5%, tj. był o 1,0 p. p. wyższy niż przed rokiem, podczas gdy w UE(28) wzrósł o 0,8 p. p. Nadal jednak dystans jaki dzieli nas od średniej w UE pozostaje wysoki, choć na przestrzeni lat sytuacja wyraźnie się poprawiła. Jeszcze w 2004 r., a więc roku kiedy Polska wstąpiła do UE, wskaźnik zatrudnienia w Polsce był o ponad 11 p. p. niższy niż w UE (51,4% wobec 62,8%).

W 2007 r. wskaźnik notowany w Polsce był ponad 8 punktów proc. niższy. **Dziś wskaźnik zatrudnienia w Polsce jest już tylko o 2,6 punktu proc. niższy niż w UE.** Podkreślić należy, że niska wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata może mieć związek z inną definicją wieku produkcyjnego obowiązującą w Polsce. Niższy niż w Polsce wskaźnik zatrudnienia odnotowano 8 krajach UE, najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w Grecji (51,7%).

W najbardziej widoczny sposób nadrobiliśmy dystans w zakresie wskaźnika bezrobocia (wg BAEL), który w 2003 r. sięgał prawie 20% i wówczas nasz dystans do UE wynosił 10,6 punktu procentowego. W latach 2004-2006 byliśmy krajem o najwyższej stopie bezrobocia w UE.

W Polsce na przestrzeni roku omawiany wskaźnik zmalał o 1,2 p. p. z 8,3% do 7,1%. Równocześnie wskaźnik w Polsce był o 2,0 p. p. niższy niż w UE(28). W III kw. 2015 r. najwyższy wskaźnik bezrobocia w UE odnotowano w Grecji (24,2%) i Hiszpanii (21,3%).

Opracowanie:
 Wydział Analiz i Statystyki (BCh, WK)